

Bevetelő

1971-et frunk ...

Az MTA Automatizálási Kutató Intézete, az AKI, boldog, de ellentmondásokkal és folyosói hírózónnel teli egyesülésre készül az Akadémia Számítástechnikai Központjával.

Az ország az új gazdasági mechanizmus reményeiben él. A kádári korszak fénykorát éli, a tehetség kezd fontosabb lenni a párttagságnál, már nyugatra is utazhatunk, virágzásnak indul a művészet, szinte szabad a szó és szabad a vicc.

Feltűnik Hofi és Kádár Jánost parodizálja a televízióban, ami elképzelhetetlen a „létező szocializmus” többi országában. Megjelennek a Népszabadság szilveszteri különszámai, ahol a fedetlen női keblek közé rejtve kemény társadalomkritikát is talál az olvasó.

Az Automatizálási Kutató Intézetben Vámos Tibor igazgató sajátos és sokszínű csapatot gyűjt maga köré, akiket inkább menedzsel, mint igazgat. Hatvany József, Uzsoky Miklós, Rácz István, Frei Tamás, Almásy Gedeon csak néhány a ma is csodálatot és tiszteletet kiváltó zsenik közül. A műszaki embargó által elsivatagosított keleti tömbnek ebben a tudományos és technológiai oázisában születik a „béketábor” első grafikus display-e, számítógépes szerszámgépvezérlése, elektronikai minőségellenőrző rendszere és Európa első lézernyomtatója!

A Számítástechnikai Központban már a Kovács Győző által megénekelte alapítók utáni második nemzedék működik. Arató Mátyás, Demetrovics János, Gehér István, Knuth Előd, Prékopa András és még sokan egyre nagyobb nemzetközi visszhangot kiváltó eredményeik mellett ebben az időben rakják le a mai magyar számítástechnika alapjait és hozzák létre annak iskoláit.

A világftótoronyként magasodó elmék köré gyülekezik az intézetben a „nagy generáció” feladatokra és bizonyításra éhes, friss diplomás csapata. Ők már gyertyafény mellett a Jókai klubban rendezett, vagy a Szentendrén szinte titokban tartott Bálint, Kondor és Korniss tárlatok képein, a Benkő és Illés klubok hangulatán, a Nagy Világ és az Új Írás novelláin, esszéin és versein értek félelem nélküli felnőtté.

A kutatómunka mellett az intézetben mindennaposak a politikai, irodalmi és művészeti viták, a közös kirándulások, reggelig tartó, témában, táncban, borban és szerelemben egyaránt gazdag bulik. Szinte mindenki ismer mindenkit. Egyedülálló, egymást szerető és tépő, egymással versengő és vitázó közösség jön létre. Ketten közülük – az 1968-ban érkezett Inzelt Péter és az 1969-es Hencsey Gusztáv – fergeteges humor- és viccözönt zúdítanak a házra, amely Vámos Tibor igazgatótól Szabó Aladár villanyszerelőig nemcsak hálás közönségnek bizonyul, de kifejezetten a SZTAKI-stílus részének tekinti a humort. Az élceken megsértődni nemcsak hogy nem illik, de kimondottan „intézetidegen” viselkedésnek minősül.

Az intézet nagy tanácstermébe még sohasem zsúfolódtak be annyian, mint 1971 farsangján, amikor a Folytonos Folyamatok Osztálya csapata kabarédélutánra hívja a munkatársakat. A rádiókabaré SZTAKI-ra adaptált jeleneteiben Hencsey Gusztáv, Inzelt Péter, Vadnai Szabolcs, Vaskövi Pista és a többiek máig emlegetett, kellemes délutánnal ajándékozzák meg a sokszázfős, tomboló közönséget. A siker olyan nagy, hogy az előadást meg kell ismételni.

A Folytonos Folyamatok Osztályán egy egész „humorcentrum” alakul ki. Gertler János „Britannia – Történelmi dráma 5 színben, elő- és utójátékkal” címmel frenetikus humorú művet ír az intézetegyesítés rögzös útjáról. Ser Vlagyimir pedig az általa szerkesztett intézeti hírlevél, a havonta megjelenő SZTAKI Nyúz hasábjain csillogtatja fanyar humorát. Ő kéri fel Hencsey Gusztávot és Inzelt Pétert, hogy készítsék el a SZTAKI Nyúz szilveszteri különszámát.

A szilveszteri SZTAKI Nyúz egy év megszakítással hét éven át az intézeti közösség karácsonyi-szilveszteri ajándéka, amelyet olyan felfokozott várakozással vár a SZTAKI és holdudvara, mint Hofi Géza évvégi TV műsorát az ország. Egyes cikkeket és élceket szinte kívülről tudnak és éveken át idéznek.

A teljesség igénye nélkül megemlíthetünk néhányat a legnagyobb sikert aratott cikkek közül: Részletek útleírásokból (1971); Holdprogram'74, Ifjúsági fórum, Intézetünk jövője (1972); Sajtószemle, Következetesség, Így nyírtok ti, Héjanász a zavaron, Jozsif Bender a nagy koordinátor (1973); Micimackó koncepciója, TiborC panasza, Új témaindítási és témaértékelési rendszer (1974); Élesztés (1977).

A SZTAKI-s humor híre a hetvenes évek derekára már jócskán túljut az intézet falain és 1978-ban az MTA Főtitkára, Köpeczi Béla akadémikus felkéri Hencsey Gusztávot a Magyar Tudomány szilveszteri számának elkészítésére és felajánlja az MTA többszáz szellemes munkatársának a humor zászlaja alá terelését. Végül azonban ez a mű is a Hencsey-Inzelt páros szerzeményeire épül. Akadémia-szerte meglepetést kelt, hogy mennyire mélyen látják és láttatják a tudós testületet és ellentmondásait (Az ország tenyerén, Megalakult a TPB, Na, mi újság Wagner úr). Ez a kiadvány már országos sikert hoz, még az állampárt nagyhatalmú Központi Bizottságában is beszélnek róla.

A Fanyar Tudomány egyben hattyúdal is, a SZTAKI-s „Ilf és Petrov” a későbbi noszogatások ellenére sem áll többet kötélnek. Inzelt Péter ma a SZTAKI igazgatója, Hencsey Gusztáv pedig az Automatizálási Világszervezet (IFAC) főtitkára. És arra várnak, hogy eljöjjenek végre azok a fergeteges mai fiatalok, akik megnevettetik a SZTAKI-t és a világot helyettük és rajtuk.

Budapest, 2002. február